

Stockholms Hamn AB

Årsbokslut 2019

Januari 2020

31 januari 2020

VD/Företagsledningen/styrelsen/lekmannarevisorer
Stockholms Hamn inklusive dotterbolag

Vi har i denna rapport sammanfattat de mer väsentliga iakttagelserna från vår revision av koncernen Stockholms Hamn.

Vår revision är anpassad till koncernens verksamhet och är primärt utformad för att vi ska kunna avge en revisionsberättelse avseende koncernens årsredovisning för räkenskapsåret 2019.

Denna rapport är primärt avsedd för information till koncernrevisionsteamet, lekmannarevisorerna samt för VD/företagsledningen/styrelsen.

Vi ser fram emot att träffa er för att diskutera innehållet.

Med vänlig hälsning

Ernst & Young AB

Jesper Nilsson
Auktoriserad revisor

Agenda

- 04** Status och kvarstående åtgärder
- 05** Riskbedömning och fokusområde
- 11** Redovisnings- och revisionsfrågor årsbokslutet
- 19** Kommentarer kring väsentliga bedömningsposter
- 20** Summering av noterade avvikelser
- 21** Uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer
- 22** Granskning av IT-miljön

Status, kvarstående åtgärder och slutsatser

Genomförda och återstående aktiviteter

Vi har genomfört merparten av vår revision i enlighet med tidigare kommunicerad revisionsplan.

Följande aktiviteter kvarstår:

- ▶ Granskning av ett utestående advokatbrev
- ▶ Erhålla och granska ett fåtal underlag som vi bedömer inte kommer få påverkan på slutsatsen i revisionen.
- ▶ Uppföljning faktiskt utfall rabatter
- ▶ Läs och granska innehållet i årsredovisningen
- ▶ Läs och granska hållbarhetsrapporten
- ▶ Inhämta uttalande från företagsledningen avseende årsredovisningen (letter of representation)
- ▶ Följa upp väsentliga händelser efter balansdagen

Slutsatser

Vi har i vår revision till dags datum inte noterat väsentliga avvikelser. Under förutsättning att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller några väsentliga fel och om inget ytterligare som kan påverka vårt uttalande kommer till vår kännedom vid slutförandet av revisionen är vår bedömning att vi kommer att kunna lämna en omodifierad (ren) revisionsberättelse.

Riskbedömning och fokusområden

Inga förändringar i vår riskbedömning sedan rapporteringen av granskning av intern kontroll och delår.

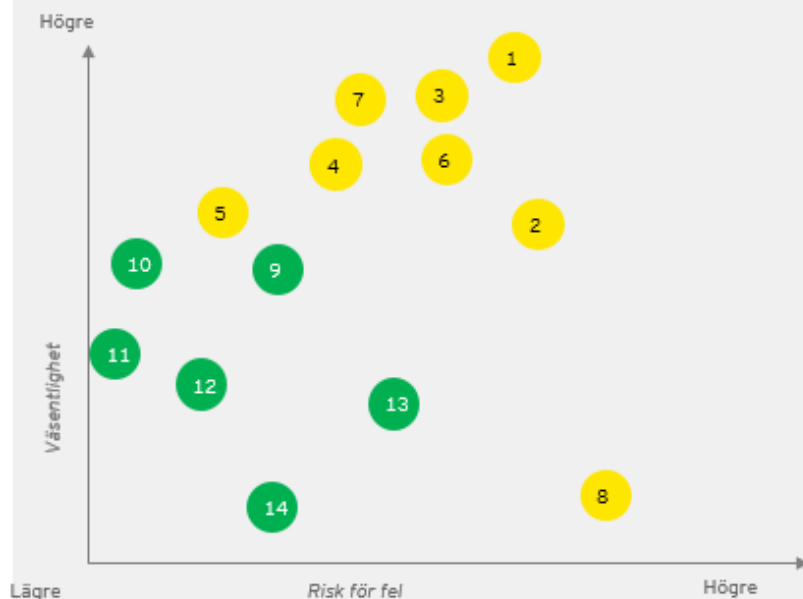
Förändringar i vår riskbedömning sedan revisionsplaneringen:

- Ändrad benämning på punkt 8 till "Skatt" (Punkten Innefattar avdragsrätt räntor)

Finansiella risker

Nedan beskrivs de finansiella riskområden som har identifierats utifrån parametrarna risk och väsentlighet. I vår revision läggs störst vikt på områden markerade i rött och gult eftersom dessa bedöms ha störst påverkan på det finansiella resultatet.

Nedanstående figur sammanfattar väsentliga områden i vår planering av revisionen

- Övriga finansiella risker (medel)
 - 1 Projektredovisning
 - 2 Avsättningar
 - 3 Bokslutsprocessen och ekonomisk rapportering
 - 4 IT miljö
 - 5 Leverantörsskulder
 - 6 Materiella anläggningstillgångar
 - 7 Intäktsredovisningen
 - 8 Skatt

- Övriga finansiella risker (låg)
 - 9 Löner
 - 10 Koncernmellanhavanden
 - 11 Eget kapital
 - 12 Kundfordringar
 - 13 Kortfristiga skulder och interimsskulder
 - 14 Kortfristiga fordringar och interimfordringar

Bokslutsprocessen

Uppdaterad bedömning	2019	2018
Bokslutsprocessen		
▶ Väl dokumenterade bokslut		
▶ Inga avvikelser noterade		
Hållbarhetsrapport granskas i ett senare skede		

- = Innebär att omedelbar åtgärd behöver genomföras för att förbättra bokslutsprocessen
- = Innebär att vi anser att bokslutsprocessen till vissa delar bör förbättras
- = Innebär att vi anser att bokslutsprocessen fungerar tillfredsställande

Resultaträkning

Område	2019	2018	Skillnad i %	Budget
Intäkter	888 505	866 139	3%	897 770
Övriga externa kostnader	-394 600	-387 982	2%	-401 611
Personalkostnader	-182 064	-169 361	8%	-173 239
Övriga rörelsekostnader	-104	-213	-51%	0
Avskrivningar	-178 610	-176 103	1%	-180 006
Summa kostnader	-755 378	-733 659	3%	-754 856
RÖRELSERESULTAT	133 127	132 480	0%	142 914
Resultat från finansiella poster	-41 588	-39 875	4%	-48 914
Skatt	-26 817	-25 095	7%	-20 332
ÅRETS RESULTAT	64 722	67 510	-4%	73 668

Kortfattad resultatanalys - årsbokslutet

Område	Iakttagelse och kommentar
Intäkter	<ul style="list-style-type: none">▶ Intäkterna uppgår till 889 MSEK vilket är en ökning med 22 MSEK jämfört med föregående år och en negativ avvikelse mot budget om 9 MSEK. Volymerna har minskat lite mot föregående år, men intäktsökningen drivs av indexregleringar i både hamn- och hyresavtal samt ökade intäkter från servicetjänster. <p>Hamntäkterna understiger budget med 4,5 MSEK till följd av minskat volymutfall än budgeterat. Fastighetsintäkterna understiger budget med 4,5 MSEK till följd av vakanser.</p>
Övriga externa kostnader	<ul style="list-style-type: none">▶ Övriga externa kostnader uppgår till 395 MSEK vilket är en ökning med 7 MSEK jämfört med föregående år och en positiv avvikelse mot budget om 7 MSEK. Ökningen mot föregående år beror bland annat på ökade kostnader för fastighetsskatt samt kostnader för IT-projektet som genomförs. Budgetavvikelsen förklaras främst av lägre underhålls- och reparationskostnader vilket främst förklaras av ett mindre behov i år, samt förskjutningar i planerade reparationer.
Personalkostnader	<ul style="list-style-type: none">▶ Personalkostnaderna uppgår till 182 MSEK vilket är en ökning med 13 MSEK jämfört med föregående år och avviker från budget med 8 MSEK. Ökningen förklaras främst av årlig lönerrevision, att medelantalet anställda ökat samt av bolagets omorganisation.
Avskrivningar	<ul style="list-style-type: none">▶ Avskrivningarna uppgår till 179 MSEK vilket är en ökning med 2,5 MSEK jämfört med föregående år och 1,3 MSEK lägre än budgeterat. Avvikelsen mot budget beror på senarelagda aktiveringar.
Resultat från finansiella poster	<ul style="list-style-type: none">▶ Räntenettot uppgår till 41,5 MSEK och har ökat med 2 MSEK jämfört med föregående år. Ränteläget har varit lägre under 2019, men bolaget har en högre upplåningen som beror på ökade investeringsvolymerna kopplat till Norvikprojektet.

Balansräkning

Område	2019-12-31	2018-12-31	Skillnad i %
Immateriella anläggningstillgångar	824	824	0%
Materiella anläggningstillgångar	6 553 283	5 442 133	20%
Finansiella anläggningstillgångar	52 679	45 464	16%
Omsättningstillgångar	188 041	229 684	-18%
Summa tillgångar	6 794 827	5 718 105	19%
Eget kapital	991 377	926 655	7%
Avsättningar	20 063	18 000	11%
Långfristiga skulder	1 714	1 995	-14%
Kortfristiga skulder	5 781 673	4 771 455	21%
Summa skulder och eget kapital	6 794 827	5 718 105	19%

Kortfattad balansanalys - årsbokslutet

Område	Iakttagelse och kommentar
Materiella anläggningstillgångar	<ul style="list-style-type: none">▶ De materiella anläggningstillgångarna uppgår till 6 553 MSEK vilket är en ökning med 1 111 MSEK jämfört med årsbokslut 2018. Ökningen är främst hänförlig till ökade volymer inom pågående projekt, se vidare nedan. Årets aktiveringar uppgår till 106 MSEK, varav ca 30 MSEK kopplat till K3 i Kapellskär. Vidare har ett femtontal projekt, främst inom markanläggningar, aktiverats i Stockholms Hamn. Årets avskrivningar uppgår till 179 MSEK.
Pågående projekt	<ul style="list-style-type: none">▶ Pågående projekt uppgår till 3 524 MSEK vilket är en ökning om 1 184 MSEK mot årsbokslut 2018. Total investeringsbudget för helåret uppgår till 1 118 MSEK, där 904 MSEK avser Norvik-projektet.De totala bruttoinvesteringarna 2019 uppgår till 1 289 MSEK där det största pågående projektet avser Stockholm Norvik Hamn som upparbetats med 1 104 MSEK i 2019. Ökningen mot budgeten är hänförlig till snabbare framdrift samt avvikelser rörande bland annat infrastruktur i Norvikprojektet.▶ Norvikprojektet har en godkänd budget om totalt 3 715 mkr och prognosen visar på ett slutligt överdrag mot budget om 121 MSEK.
Omsättningstillgångar	<ul style="list-style-type: none">▶ Omsättningstillgångarna uppgår till 188 MSEK vilket är en minskning om 41 MSEK sedan årsbokslut 2018. Förändring mot årsbokslut 2018 beror på flera faktorer däribland minskade kundfordringar om 55 MSEK till följd av tidigare förfallodatum på hyresfakturor, minskade övriga fordringar om ca 15 MSEK till följd av bland annat minskad momsfordran samt saldo på skattekonto. Interimsfordringarna har ökat med ca 28 MSEK vilket beror på en faktura om 27 MSEK som bolaget har bestridit (se sid X under tvister).
Avsättningar	<ul style="list-style-type: none">▶ Avsättningarna är i nivå med föregående år och utgörs av pensioner 8 MSEK, avsättning för nedmontering av containerterminal 5 MSEK, samt uppskjuten skatteskuld 7 MSEK.
Kortfristiga skulder	<ul style="list-style-type: none">▶ De kortfristiga skulderna uppgår till 5 782 MSEK vilket är en ökning med 1 010 MSEK sedan årsbokslutet 2018. Ökningen är främst hänförlig till den ökade koncerninterna upplåningen till följd av ökade investeringsvolymer främst i Norvik-projektet. Nettouplåningen uppgår till 5 406 MSEK vilket är en ökning om 1 022 MSEK jämfört med årsbokslut 2018.

Redovisnings- och revisionsfrågor årsbokslutet

Område	Iakttagelse och kommentar	Bolagets kommentar
Tvister	<ul style="list-style-type: none">▶ Stockholms Hamn har en pågående tvist med Ellevio rörande anslutningsavgift och villkor för anslutning till elnätet för Norvik Hamn. Ärendet är hos Energimarknadsinspektionen och bolaget har yrkat att den avgift som Ellevio begärt ska reduceras. Besked från myndighetens prövning har ännu ej erhållits. <p>Stockholms hamn har erhållit en faktura avseende elanslutningsavgiften om 27 MSEK exkl moms vilken inte har betalats. Fakturan har inte belastat projektet utan ligger redovisad inom balansposten interimfordringar i väntan på besked från myndigheten.</p> <ul style="list-style-type: none">▶ I Norvikprojektet förekommer förhandlingar med två underentreprenörer vilka kommit med krav om ytterligare ersättning till följd av omständigheter i projektet som de anser inneburit merkostnader. Enligt bolaget uppgår kraven sammanlagt till ca 220 MSEK. Ärendena är fortfarande i ett diskussionsstadium och Stockholms Hamns jurister är inkopplade. Bolagets uppfattningen är att kraven är ogrundade och har således inte gjort någon reservering avseende detta belopp. Om reservering skett skulle det gått mot projektet och inte inneburit någon resultat effekt år 2019.	
Tillstånd	<ul style="list-style-type: none">▶ I december 2018 meddelade Mark- och miljödomstolen att de godtar Stockholms Hamns utredning gällande transporter till och från Stockholm Norvik Hamn.▶ Naturskyddsföreningen har överklagat transportutredningen och Mark- och miljööverdomstolen har meddelat prövningstillstånd. Dom väntas i 2020.▶ Stockholms Hamns bedömning är att utslaget i Mark- och miljööverdomstolen kan komma att innebära ytterligare krav på redovisning, men att det inte kommer att inverka på möjligheterna att driva container- eller ro-ro-verksamheten då de inte har några reella möjligheter att påverka lastbilstransporterna på vägnätet utanför hamnområdet.	

Redovisnings- och revisionsfrågor årsbokslutet

Område	Iakttagelse och kommentar	Bolagets kommentar
Avdragsrätt räntekostnader	<ul style="list-style-type: none">▶ Skatteverket har tidigare granskat Stockholms stads hantering av avdragsrätt för räntekostnader. Stadshuskoncernens bolag har under åren 2014-2018 lämnat ett öppet yrkande om fullt avdrag för räntekostnader men i räkenskaperna har 37-63 % av räntekostnaderna reserverats ifall Skatteverket skulle vara av annan bedömning. Kammarrätten har under 2019 avslagit överklagandet rörande avdragsrätt för räntor för åren 2014 och 2015. I och med att kostnaderna finns reserverade sedan innan medför detta ingen belastning i resultaträkningen under år 2019.▶ Från och med 1 januari 2019 har nya regler om ränteavdragsbegränsningar trätt i kraft. Det rör sig dels om generella regler och dels om riktade regler som gäller för vissa skuldförhållanden mellan bolag inom en intressegemenskap. Tidigare gällde att kommunala bolag endast fick avdrag för sina räntekostnader till kommunen om de kunde visa att skuldförhållandet mellan kommunen och det kommunala bolaget var huvudsakligen (75 %) affärsmässigt motiverat. Såväl Skatteverket som förvaltningsdomstolarna har varit restriktiva med att medge avdrag enligt dessa regler.▶ Numera gäller att avdrag ska medges om inte skuldförhållandet uteslutande eller så gott som uteslutande (90-95 %) har uppkommit för att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån. Skatteverkets möjligheter att vägra avdrag har således begränsats väsentligt. Det finns dock en särskild regel som gäller skuldförhållanden som har uppkommit i samband med förvärv av delägarrätten från ett bolag inom intressegemenskapen. För att avdrag för räntekostnader på sådana lån ska medges krävs även att förvärvet är väsentligen (ca 40 %) affärsmässigt motiverat. Skatteverket kan fortsatt neka avdrag enligt de generella ränteavdragsbegränsningsreglerna. Dessa regler innebär i korthet att bolag som har ett negativt räntenetto får avdrag med högst ett belopp som motsvarar 30 procent av skattemässigt EBITDA.▶ Se forts nästa sida.	

Redovisnings- och revisionsfrågor årsbokslutet

Område	Iakttagelse och kommentar	Bolagets kommentar
Avdragsrätt räntekostnader Forts.	<ul style="list-style-type: none">▶ Inom Stadshuskoncernen har bolagen upprättat skatteberäkningar där räntekostnader, som tidigare år inte bedömts utgöra kostnader där full avdragsrätt föreligger, numera ges avdrag, baserat på ovanstående stycke. I stället har kontroll skett av huruvida det negativa räntenettet överstiger skattemässigt EBITDA och anpassning har skett inom koncernen med hjälp av koncernbidrag. Det föreligger osäkerhet kring tillämpning av de nya reglerna.▶ Ledningens bedömning som baseras på de nya reglerna innebär att räntorna anses fullt avdragsgilla och därför har ingen reservering gjorts. Vår uppfattning är att bokföringen baseras på ledningens bästa bedömning vid bokslutstillfället.	<ul style="list-style-type: none">▶ Stockholms Hamnar säkerställer att bolag håller sig inom ramen för avdragsrätt, dvs < 30 % av EBITDA. Bokslut 2019 uppgår räntenettet till 12 % av EBITDA för SH, 20 % för KH. Koncern 13%.
Klassificering fastighetsbestånd	<ul style="list-style-type: none">▶ Stockholms Hamn inledde under våren 2017 ett arbete med att inventera fastighetsbeståndet för att säkerställa en korrekt fastighetsklassificering av byggnaderna samt att korrekt fastighetsskatt debiteras. Genomgången indikerade att ett antal fastigheter behövde klassificeras om.▶ Omklassificering hos Skatteverket skedde under hösten 2018 och har medfört att bolaget från 2019 debiterats en högre fastighetsskatt.	<ul style="list-style-type: none">▶ För 2019 uppgår fastighetsskatten till 3,5 Mkr varav 1,9 Mkr debiterats hyresgäster. Kostnad har reserverats i bokslutet för 2019.

Redovisnings- och revisionsfrågor årsbokslutet

Område	Iakttagelse och kommentar	Bolagets kommentar
Skattemässiga avskrivningar	<ul style="list-style-type: none">▶ Bolaget har under 2019 fortsatt arbetet med att upprätta ett skattemässigt anläggningsregister för byggnaderna tillsammans med den externa byrån Grant Thornton. Det skattemässiga anläggningsregistret som tagits fram visar på temporär skillnad mellan skattemässiga och bokförda värden där det skattemässiga värdet överstiger bokfört värde med 85 MSEK.▶ Bolaget kommer under 2020 fortsätta att arbeta med det skattemässiga anläggningsregistret för att säkerställa och dokumentera de skillnader som finns. Det skattemässiga anläggningsregistret innehåller en del bedömningar och manuell handpåläggning i och med att det finns komponenter som innehåller olika skattemässig avskrivningstid, samt att det finns anläggningar där Stockholms Hamn yrkar på att den skattemässiga avskrivningstiden motsvarar den bokföringsmässiga avskrivningstiden.▶ Likt vid tidigare granskningstillfällen konstateras att det inte är några temporära skillnader uppbokade i redovisningen. Ingen uppbokning av uppskjuten skattefordran har av försiktighetsskäl gjorts till följd av att arbetet med det skattemässiga anläggningsregistret ej är slutfört än och det föreligger viss osäkerhet. När det skattemässiga anläggningsregistret är färdigställt kommer bolaget göra en bedömning av om en uppskjuten skattefordran avseende den temporära skillnaden kan redovisas.▶ I bokslut 2019 har skillnaden mellan bokföringsmässiga och skattemässiga avskrivningar återlagts till beskattning i bolagets skatteberäkning.▶ Vi rekommenderar att bolaget slutför arbetet med det skattemässiga anläggningsregistret för att fastställa vilka temporära skillnader som finns och utifrån detta beakta dessa skillnader i redovisningen. Vi rekommenderar vidare att bolaget fortsätter att dokumentera sina bedömningar och beräkningar avseende fastighetsbeståndets skattemässiga värde och att öppet yrkande lämnas i samband med deklaration.	

Redovisnings- och revisionsfrågor årsbokslutet

Område	Iakttagelse och kommentar	Bolagets kommentar
Skatt avseende tidigare år	<ul style="list-style-type: none">▶ Skattekostnader om 3,8 MSEK avseende tidigare år har belastat resultatet 2019. Detta till följd av:<ul style="list-style-type: none">▶ Skillnad mellan uppbokad och deklarerad skatt avseende 2018 om 2,1 MSEK till följd av återläggningar av temporära skillnader vilket gjordes efter bokslut 2018.▶ Beslut har erhållits avseende ej avdragsgillt ränteavdrag i 2017 vilket resulterade i en skillnad om 0,7 MSEK som har kostnadsförts i 2019.▶ Skatteverket har lämnat besked om ändrad beskattning 2018 till följd av två sponsringsevent som Skatteverket inte bedömde avdragsgilla. Skatteeffekten avseende dessa event uppgick till 1 MSEK och har belastat 2019. <p>Bolaget har genomförd motsvarande event under 2019 och har baserat på Skatteverkets beslut hanterat dessa kostnader som en ej avdragsgill kostnad i skatteberäkningen 2019.</p>	<ul style="list-style-type: none">▶ Bolaget ämnar med hjälp av EY att överklaga beslutet gällande ej avdragsgilla kostnader och mervärdesskatt avseende sponsring
Skatterevision	<ul style="list-style-type: none">▶ Stockholms Hamn har en pågående skatterevision. Bolaget har svarat på Skatteverkets frågor och fått ett besked om ändrad skatt avseende 2018 till följd av Skatteverkets bedömning avseende sponsringseventen som beskrivs ovan.▶ Bolaget har ej erhållit besked om huruvida skatterevisionen är avslutad.	<ul style="list-style-type: none">▶ Bolaget har inte fått skriftligt besked om avslutad revision avseende inkomsttaxering för 2018. Vid muntlig kontakt med SRV har de uppgivit att det som endast kvarstår är de två sponsringseventen.

Redovisnings- och revisionsfrågor årsbokslutet

Område	Iakttagelse och kommentar	Bolagets kommentar
Norvik	<ul style="list-style-type: none">▶ Bolaget har beräknat en slutkostnadsprognos för Norvik-projektet. De har också upprättat en nuvärdeskalkyl avseende investeringen. Denna är främst till för att följa upp utfallet mot beslutet om investeringen år 2011. Kalkylen visar i dagsläget på ett undervärde jämfört med investerat belopp. Modellen innehåller dock ett antal osäkerheter både avseende modellens uppbyggnad, antaganden om framtida intäkter och övriga osäkerheter i prognos. Projektet är fortfarande under uppförande och beräknas färdigställas år 2020. Bedömningen från bolaget är att de kommer att driva hamnverksamheten med ett positivt resultat.▶ Budget för projektet har hållits relativt väl. Vid en avvikelse större än 15% krävs det beslut från Stockholms stads fullmäktige. Kalkylen visar i dagsläget avvikelse som understiger denna procentsats.▶ Vi rekommenderar att styrelsen noggrant följer prognosen för att bevaka och bedöma om nedskrivningsbehov i anläggningstillgången föreligger. När projektet är slutfört rekommenderar vi att en genomgång och en bedömning av värdet sker samt att man vidtar åtgärder om behov för det föreligger.▶ I årets bokslut bedömer vi, utifrån ovanstående resonemang om att investeringen fortfarande pågår och bolagets bedömning är att den kommer att generera positivt resultat efter att den tagits i drift, att värdet i balansräkningen kan accepteras.	<ul style="list-style-type: none">▶ Bolaget har önskat att EY utför en revision av Norvik-projektets komponentavskrivningar våren 2020 och därmed säkerställer hanteringen av anläggningstillgången, bokföringsmässigt och skattemässigt.

Redovisnings- och revisionsfrågor årsbokslutet

Område	Iakttagelse och kommentar	Bolagets kommentar
Värdering fastighetsbestånd	<ul style="list-style-type: none">▶ Stockholms Hamn utför årligen inför årsbokslutet en marknadsvärdering av fastighetsbeståndet. Denna bedömning har i år utförs internt med hjälp av Newsec.▶ Bedömningen visar att det finns ett antal fastigheter där bokfört värde överstiger det marknadsmässiga. Detta till följd av att vissa fastigheter ej kan åsättas ett marknadsvärde på grund av dess karaktär, men är av vikt för hamnens funktionalitet. Enligt värderingen uppgår fastighetsbeståndets totala marknadsvärde till 3 783 MSEK jämfört med 1 251 MSEK i bokfört värde.	

Redovisnings- och revisionsfrågor årsbokslutet

Område	Iakttagelse och kommentar	Bolagets kommentar
Avveckling Loudden	<ul style="list-style-type: none">▶ Från och med år 2016 framgår det av ägardirektiv att Stockholms Hamn i samråd med Stockholms Stadshus och kommunstyrelsen ska avveckla oljeverksamheten vid Loudden. Stockholms Hamn äger anläggningar på Loudden, bland annat byggnader, kajer och mekaniska utrustningar.▶ Stockholms Hamn har under tidigare år gjort en utredning avseende ansvarsförhållandena gällande sanering och avveckling av mark, bergrum samt anläggningar. I likhet med tidigare års bedömning är bolagets uppfattning att Stockholms Hamns åtagande avseende avvecklings- och saneringskostnader är obetydligt utifrån ståndpunkten att saneringsansvaret till största delen ligger på arrendatorerna samt att omfattningen och ansvar för övrig sanering skall omhändertas av Stockholm Stad i samband med kommande exploatering.	
Avsättning - nedmontering av containerterminalen	<ul style="list-style-type: none">▶ I räkenskaperna finns sedan år 2016 en avsättning om 5 mkr kopplad till framtida kostnader för nedmontering av containerterminalen i Frihamnen. I likhet med tidigare års bedömning är bolagets uppfattning att de framtida kostnaderna för nedmontering kommer uppgå till ca 5 mkr.	

Kommentarer kring väsentliga bedömningsposter

Som ett resultat av vår granskning vill vi särskilt kommentera rimligheten i väsentliga områden vars redovisningsmässiga hantering är beroende av företagsledningens bedömningar.

Bedömningspost	Kommentar
Värdering av projekt	<ul style="list-style-type: none">▶ Värderingen av Norvik-projektet bygger på en kassaflödesmodell som sträcker sig under många år framåt. Modellen innehåller antaganden om bland annat livslängd, framtida kassaflöden och diskonteringsräntor. Antaganden med ett stort mått av osäkerhet och där företagsledningen har att göra bedömningar som kan ha stor påverkan på beräknat värde. Till detta kommer att hamnen fortfarande är under byggnation och att det kommer att tillkomma kostnader under slutfasen liksom det kan tillkomma kunder och affärsflöden framgent som är svåra att förutse idag.▶ Vi har granskat den värdering företagsledningen upprättat i samband med årsbokslutet och bedömer att de antaganden och bedömningar som gjorts inte är orimliga.

Summering av noterade avvikelser

Nedan beskrivs väsentliga avvikelser som vi har noterat under vår årsbokslutsgranskning samt dess påverkan på det redovisade resultatet.

Avvikelse/effekt	Korrigering ökar (minskar) redovisat resultat (MSEK)
Fastställda avvikelser <i>Noteringar</i>	-
Bedömda avvikelser <i>Noteringar</i>	-
Summa ej korrigerade avvikelser före skatteeffekt	-
Skatteeffekt	-
Summa ej korrigerade avvikelser efter skatteeffekt	-

Uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer

Nedan redovisas de rekommendationer som tidigare lämnats och en uppföljning av dessa

Område	Kortfattad beskrivning av iakttagelse och rekommendation	Uppföljning vid årets bokslutet	Bedömning	Bolagets kommentar
IT-system Portit	<p>Under 2017 genomfördes en fördjupad granskning i syfte att kartlägga risker i Stockholms Hamns IT-system för hamntäkter (Portit). I samband med denna granskning identifierades ett antal förbättringsområden/rekommendationer. Bolaget har inlett ett arbete med att se över och åtgärda lämnade rekommendationer.</p> <p>Vi rekommenderar bolaget att fortsätta arbetet med att åtgärda de rekommendationer som lämnats gällande Portit.</p>	<p>Ett arbete med att åtgärda lämnade rekommendationer inleddes 2018 och har fortgått under 2019.</p> <p>Bolaget har stärkt sina rutiner kopplat till ändrings- och behörighetshantering och vi bedömer att det finns förutsättningar för att i 2020 års revision göra en förnyad utvärdering avseende effektiviteten i bolagets IT generella kontroller kopplat till PortIT.</p> <p>Uppföljning sker i samband med delårsgranskning 2020.</p>		

- = Innebär att omedelbar åtgärd behöver genomföras för att förbättra den interna kontrollen
- = Innebär att vi anser att den interna kontrollen till vissa delar bör förbättras
- = Innebär att vi anser att den interna kontrollen fungerar tillfredsställande

1

Granskning av IT-miljön

Inledning och sammanfattning

Scope

- ▶ Agressoapplikationen

Processer

- ▶ Logisk åtkomsthantering
- ▶ Programförändringar
- ▶ IT-drift - inte i scope med anledning av att IT-driften är outsourcad

Resultat

- ▶ Logisk åtkomsthantering - iakttagelser noterade
- ▶ Programförändringar - inga iakttagelser har noterats

Slutsats

- ▶ För att EY ska kunna förlita sig på IT-generella kontroller krävs att samtliga bolag dokumenterar sina kontroller samt genomför behörighetstilldelning enligt fastslagna rutiner. För 2019 har avvikelser noterats varför EY inte kan förlita sig på kontroller. Om förbättring påvisas kommer testning att ske av kontroller 2020.

Interimsresultat av IT-revisionen 2019

Rekommendationer

- Inför IT-revisionen 2019 och under tidigare års IT-revisioner har iakttagelser noterats av EY. Iakttagelserna anges tillsammans med en färgkod som indikerar vikten av utvärdering.

2019	Iakttagelse	Rekommendation
	<p>Periodisk genomgång av användare genomförs inte av alla bolag och dokumenteras inte på standardiserat sätt</p> <p>EY har noterat att den periodiska genomgången av behörigheter inte utförs på ett standardiserat sätt inom bolagskoncernen. I ett fall har genomgången inte utförts alls och för flera bolag har brister identifierats i hur genomgången dokumenteras. EY kan därför inte bekräfta att en periodisk genomgång har genomförts.</p>	<p>Bolagen rekommenderas att säkerställa att en periodisk genomgång av användare görs i Agresso för att tillse korrekta behörigheter bland användare samt att inga obehöriga har tillgång till Agresso.</p>
	<p>Förbättra spårbarheten vid borttag av behörigheter i Agresso</p> <p>EY noterar att det finns en central loggningsfunktion på behörigheter som har avslutats i Agresso, dock är det svårt att spåra processen till HR-funktionens avslutande av på bolagsnivå. En central testning på koncernnivå av borttag av behörigheter vid en användares avslutad tjänst/byte av arbetsuppgifter är därför inte möjlig, bolagen måste ansvara för en förbättrad spårbarhet.</p> <p>Risken mitigeras av en väl utförd periodisk omgång.</p>	<p>Bolagen rekommenderas att förbättra spårbarheten vid borttag av behörigheter i Agresso. För att centralt kunna avgöra huruvida behörigheter avslutats enligt dokumenterad process krävs spårbarhet av bolagens avslutade anställningar.</p>
	<p>Brister i spårbarheten vid upplägg av nya behörigheter</p> <p>Testning har skett i enlighet med EYs metodik vilket innebär test 25 slumpvis valda stickprov utifrån lista över användare som lagts till under 2019 och erhållit "relevanta" (möjlighet att göra ändringar) roller.</p> <p>För en av användarna i vårt stickprov av nyupplagda behörigheter (tillhörande bolaget Familjebostäder) kunde inte behörighetsblankett uppvisas. EY kan inte bekräfta huruvida användarens roller i systemet är korrekta och godkända eftersom de inte kan styrkas.</p>	<p>Bolagen rekommenderas att förstärka spårbarheten vid upplägg av nya behörigheter. Det är av vikt att bolagen säkerställer att behörighetstilldelning görs enligt fastslagen rutin.</p> <p>Stockholms Stadshus rekommenderas att driva frågan om digitalisering av behörighetshantering i Agresso. Den processen skulle hjälpa att säkerställa spårbarhet när användare läggs till i applikationen.</p>

Iakttagelse	Åtgärd
	Iakttagelse där bolaget bör överväga skyndsam åtgärd
	Iakttagelse där bolaget bör överväga åtgärd inom rimlig tid
	Godtagbar nivå men utrymme för åtgärd/förbättringar kan finnas

EY | Assurance | Tax | Transactions | Advisory

Om EY

EY är ett världsledande företag inom revision, redovisning, skatt, transaktioner och affärsrådgivning. Våra tjänster och insikter hjälper till att skapa förtroende och hållbar tillväxt på finansmarknader och i ekonomier världen över. För att hålla våra löften till våra intressenter utvecklar vi ledare och medarbetare som arbetar i team över gränserna. Vi vill att allt vi gör ska bidra till att affärsvärlden och arbetslivet fungerar bättre - för våra medarbetare, våra kunder och de samhällen vi verkar i.

EY refererar till den globala organisationen samt kan avse en eller flera medlemsföretag i Ernst & Young Global Limited. Varje medlemsföretag utgör en egen juridisk person.

© 2018 Ernst & Young AB.
All Rights Reserved.

ey.com/se

